

עדיפי, וערך את העיתון היומי „רי טאט“, ביטאון האצ"ל בשפה הארדית. בתחילת 1941 הגיע ילין למור לארץ לאחר מסע נדודים ארוך דרך מוסקווא, אודסה, קושטא, חלב וזכרון. עם הגיעו לארץ עמד בפני עובדת הפילוג באצ"ל, הצטרף לאירגונו של יאיר. לאחר נפירתו של יאיר, הפך ילין למעשה למפקדו של האירגון הצבאי הלוחם, עד להקמת מדינת ישראל. מפקד המחתרת אשר פעולותיה היו עקובות מדם, הן דמם של החיילים הבריטיים והן דמם של חיילי המחתרת, נמנה היום עם אישי מחנה השלום, בו הוא רואה את המשכו של לח"י.

נתן ילין מור, או בשמו המחתרתי גרא, היה ממפקדי לוחמי חרות ישראל, ואחת הדמויות הספגניות והמענינות ביותר בתנועת המרי העברית בתקופת השלטון הבריטי בארץ. ילין מור, יליד גרוזנו, אז ברסיה, עבר בהיותו בן 20 לזוארשה מתוך מטרה לחפש דרך לעזרת ארץ ישראל. משך תקופת ההמתנה בזוארשה, למד הנדסה אזרחית, היה פעיל בתנועת הנוער של בית"ר ונתמנה קצין נציבות בית"ר בפולין. בזוארשה פגש את יאיר, הוא אברהם שטרן, מפקדו הראשון של לח"י, שעשה בזוארשה כעניני האצ"ל. ילין מור השקיע עצמו בעבודת האצ"ל, אירגן ברחבי פולין תאי מחתרת, השתתף באירגון עדיית אף

גרת גומר

את ההשכונות

71 מנחם בגין

על נושאים מיוחדים. בתקופה היא הייתה כתיבתו לעיתים קרובות מבריקה. עם זאת היו דבריו טעונים סיקוח. פן ייגרף בי סערות רוחו לביטויים שיש בהם גידוף ו להגדרות המחייבות מעשים שאין כוונה לעשותם. אלדד לא היו שום היסוסים לגבי הגדרת יריבים מן היישוב המאורגן בתור בוגדים.

גם חלק מן הפגישות עם אנשים מן החוץ העברתי אל אלדד. שכן לא יכולתי לעמוד בכולן. הדו"חות שהגיעו אלי מפי אלדד עצמו או ממקורות מקבילים, לא תמיד הניחו את דעתי. משוכנע עד היסוד בצידו קת דרכנו, היה אלדד מתפתה לנימה של התנצחות ומגיע עד מהרה למצב שאין ממנו המשך. לשונו הריפה היתה לא פחות מעטו. אנשי שיחיו לא תמיד האו עניין לי המשך ולעמוד במיקלחת של רותחין של התיו עליהם אלדד ברשפיפו. לוי אהר פלמ"ח אחד ששקל ברצינות הצטרפות לי לח"י, אחרי התפרקותה של תנועת המרי, הור בו מכוונתו, אחרי שיחה עם אלדד. לא הרעיונות שהביע אלדד הרתיעו, אלא בעיקר הכיגון, חסר-הרסן בעיני ברשיחה, שעלול לדעתו לגרום את המחתרת להתנצר שות חזיתית עם הישוב.

לה או תיאום בין הלח"י לאצ"ל) יש לי בגין תנאים: הוא הודיענו כי לשם שיתוף פעולה עלינו לוותר על כמה מונחים ו הגדרות השגורים בהסברתנו, כמו „השילי-טון הור“ או „האימפריאליזם הבריטי“. שאלתיו כיצד הוא מציע שנכנה את ה שילטון הבריטי בארצנו. הצעת בגין ה ה: „שילטון הדיכוי“. כפס אם התקבלו גימוקי על דעתו של מנחם בגין. מהכרתנו משך שנים רבות ידעתי, כי הוא מעריך מאוד את כוח השיפוט של עצמו, וגימוקי של הזולת — בייחוד בשטח המדיני — חודרים אל תודעו חו לאט ובאיהור. „עוד תנאי היה בפיו, אולטימטיבי כי עיניו: הכרה בו'בוטינסקי בתור מורה הדר“.

בתנאי זה של בגין היה טמון עוד עור קץ: בחילוקי דעות, אשר היו מתגלעים בינינו לבטח. צריכים היינו להזדקק תמיד לכתביו של ו'בוטינסקי ולשאוב מהם פת רונות למצבים, שלא היו קיימים בחייו. ואם יהיו חילוקי דעות בנוגע לפרוש ה כתוב — מי יכריע? עלה בדעתי כי מנחם בגין יראה עצמו כפרשן מוסמך, שכן מאר מין הוא שאדרת המנהיג המת נפלה על כתפיו.

למען יהיה הדבר ברור שאלתי את בגין: מה יהיה אם יתגלעו חילוקי דעות בין שני האירגונים? מי יכריע ביניהם? בגין לא היסס להציע, אף זאת כתנאי: במקרה זה ימסר הענין להכרעתו.

לא נותר לגביהם מקום להכרה בקיומו של גורם אחר הממלא אף הוא שליחות מטעם ההשגחה העליונה. היתה לו תביעה למוני פולין, כמו לבן-גוריון: לכוון את ענייני האומה, להדריך ולעמוד בראש ההגשמה. אם גורם כמו לח"י מפריע לו בקיום ה שליחות, יש להתור להפסקת קיומו העצמי. אי. ככל האפשר — בדרכי שיכנוע. ואם לא יצליח לשכנע — עליהם להפסיק ו להתקיים כגוף עצמאי. היחס של אצ"ל ללח"י ומערכת הטענות נגדו לא שונים ב הרבה מאלה של ההגנה כלפי הפורשים. לא היה מרחק רב בין הפורשים, כפי שנקראו הארגונים הלוחמים בפי ההגנה, לחורגים, כפי שנקרא לח"י בחומר ה פנימי של אצ"ל.

גם העמדתו של בגין בראש אצ"ל לא עברה בלי חילוקי דעות בצמרת הפיקוד. ראש-המטה של האצ"ל, שהיה מלא מקום המפקד, התנגד למינוי בטענה כי אין זה מתקבל על הדעת. שאדם מן החוץ, בלתי מוכר, יזכה באמונם של המפקדים הבכירי רים. חמישה מפקדים — בהם מפקדי מחור וות ירושלים, תל-אביב והשרון — הביעו את התנגדותם החריפה למועמדותו של בגין וצידדו במינויו של מועמד שגדל ב שורות האירגון בארץ-ישראל. שאר ה מפקדים קיבלו את דינו של בן-אליעזר, שהסתמך על יוקרתו של הוועד העברי לשיחרור לאומי מייסודה של מישלחת ה אצ"ל בארצות-הברית. הם האמינו שבגין יעלה את האירגון על דרך הפעולה ו המילהמה בבריטים.

„התברר כי אף לצורך זה (שיתוף-פעול

במפקד האצ"ל (מנחם בגין) עדיין דבי קו בימים ההם המעבלות המחשבתיות והמדיניות, שהנחיל לו החינוך הרוויזיוני ניסטי. לא היה ספק בליבי, שאם נגלה לי בגין את מהות הפעולה ואת מקומה (הרי- גת הלורד מווין בקאהיר), לא יהסס להביע את התנגדותו המוחלטת וינסה לשכנע אותנו, בשלל גימוקים שהיו ידועים לנו מראש, שנבטל את הפעולה.

בגין נאחו בצד הפורמלי, כדי להאשים אותנו בהפרת ההסכם (בין הלח"י והאצ"ל, להודיע זה לזה מראש על פעולות האירגון נים) ולהצדיק את ביטולו על-ידי האצ"ל. ברגיל אין טענות הצד האחר לוויכוח משפיעות עליו. תהייה הגיונית כאשר תהייה. היה נדמה לי, כי אף אינו מגיעות לתודעתו, שכן משוכנע הוא, כי הצדק ה טוטאלי עמו.

במקרים כאלה גם נוטה בגין להתעסף באצטלה של מסיף-מוסר ומוכחה.

אנו לא נמנינו עם ארגונו של בגין, ותוכחותיו לא נחשבו בעיני. סבור הייתי, כי לאחר שישבע את מילוי התפקיד ה יעלה, יחזור אליו שיקול-הדעת, ואו גיע למסקנה כי בכל הסכם יש פרצות, המולי כות לאי-הבנות.

נראה שבגין וחבריו לא היו שונים ב הרבה מבן-גוריון וחבריו בהכרת השלי חות ההיסטורית הרובצת עליהם. ממילא

71 משה סנה

„לזכותו של סנה ייאמר, שהוא גילה רחב-אופקים בהתוויית הקו ובחלוקת ה פעולות בין האירגונים. רחוק היה מצרות עין, ומשקבע קרה-פעולה לא ניסה למנוע מאירגוני המחתרת ביצוע פעולות גדולות ורבתי-רושם, מחשש שפעולות אלה יבססו את מעמדם בישוב ויגדילו את שמם.

סנה תפס את עמדתו בזכות עצמו, ב קוץ מילול הכישרונות שניחן בהם — נואם מצויין, אישיעט מוכשר, אנליטיקן מזהיר, מיפלגותו, הציונים-הכלליים, שימ שה לו לכל היותר קרש-קפיצה בדרכו. הוא לא נתמנה רמ"א של ההגנה בזכות התפקיד שמילא במפלגתו.“

71 ישראל גלילי

„איני יכול לאמר שגם ישראל גלילי היה משוחרר משיקולי מסגרת. ישראל גלילי היה הניכה של מיסגרת מיפלגתית ואת כוחו שאב מצמידותו לתנועה — ה נוער-העובד, ההסתדרות, הקיבוץ המאוחד, אחדות-העבודה, נתונו הטבעיים הכשי רוחו למילוי מקום מרכזי בעבודה ציבורי רית. אך הוא גם נדחף אל התפקיד על-ידי המסגרת, בלעדית היה מאבקו להתקדמות קשה הרבה יותר ומסובך, הכרת מקורי כוחו וסמכותו הכתיבה גם את עמדותיו ואת החלטותיו, שנקבעו בהתייעצות עם חברים.“

(המשך בעמוד 30)

71 ישראל אלדד

„בסעיף השני בפתח שהברית מיכאל נאמר: „אל תתן לאלדד להתערב בעניינים האירגוניים“. למעשה לא היתה קיימת אפשרות כזאת. אלדד ידע את צדדיו ה חזקים וידע גם את מיגבלותיו. הוא לא אץ מרצונו לעבודה אירגונית, המחייבת הבנה שכנית והתמדה שיגרתית. לעומת זאת היה אמן בביקורת. אולם גם זאת לא מראיית הדברים בכללותם ובמורכבותם, אלא מ מעוף-הנשר, כאשר הקווים הדקים מטשט שים ורק התמונה הכללית נתפסת.

בהודשים הראשונים לאחר מאסרו של מיכאל נהגתי למסור לאלדד על הפעילות שמתכננים ועל העומדות להיעשות. לרוב סבר אלדד, כי בפעולות אפשר להקדים געשה לנשמע. מששמע על תכנית, נדמה היה לו כי היא כבר מבוצעת. אך במצוי אות וקוקות גם התוכנית היפות ביותר להכנה מדוקדקת. לעיתים, כאשר הכל מו כן, יש ונסיבות בלתי צפויות מעכבות את הפעולה או גורמות לביטולה. ברואר ה מחתרת או בפגישות, חשתי בעצבנותו של אלדד על שלא בוצע כל הפעולות ש ספרתי לו עליהן. מדוע לא הוציאו עדיין להורג את מרטין? מדוע לא עשו זאת ו זאת? יותר ויותר פנה אלדד לכתיבה ל המעט (ביטאונה של לח"י) וגם לחוברות

בעבוד 26 שנים: נתן ילין מור בכנס השלום בבן-שמו